

## D ů v o d y:

Dovolatelka důvodně vytýká, že odvolací soud neprávem pokládá správce továrny žalované firmy Karla B-a po zákonu za zmocněnce k ob-  
jednávce plánů na znovuvybudování vyhořelé továrny. Podle čl. 47  
obch. zák. jest ovšem obchodní plnomocník, jemuž jest svěřen provoz  
celého závodu, již po zákonu za principála zmocněn proti třetím osobám  
ke všem právním jednáním, jež s sebou obyčejně přináší provoz ob-  
chodu. Proti třetím platí tudíž bez ohledu na vnitřní omezení plné moci  
takovýto plnomocník za zmocněna ke všem právním jednáním, jež podle  
o b j e k t í v n í c h známek, jimiž se jeho plná moc projevuje na venek,  
spadají do oboru jeho působnosti. Třetí osoby mohou se spoléhati na  
to, jak se jim objem plné moci takovéhoho zmocněnce jeví podle zevních,  
objektivně zjištěných známek jejího projevu. Ale zevní známka, že ža-  
lovaná svěřila Karlu B-ovi vedení provozu továrny na hrací stroje a  
piana, neobsahuje v sobě ještě zmocnění k jejímu znovuvybudování a  
k objednávkám prací s tím spojených, leč by principál vědomě i takové  
práce nechal zmocněnce obstarávati. Jinak není pravidelným zjevem,  
by správce provozu továrního také mohl továrnu znovuvybudovati a  
práce s tím spojené objednat. Pouhý subjektivní dojem třetího smluv-  
níka, neopodstatněný zevnějšími známkami projevu plné moci širšího  
rozsahu, jest pro zákonný objem plné moci proti třetímu bez významu.  
Žalobkyně opírá žalobní nárok o to, že Karel B. byl po zákonu jako  
správce továrny, který přijímal a propouštěl dělníky, nakupoval mate-  
riál a prodával výrobky a sám žalovanou podpisoval — zmocněn k ob-  
jednávce plánů pro znovuvybudování vyhořelé továrny a netvrdí ani  
zmocnění jeho z jiného důvodu. To však k opodstatnění objednávky  
plánů nestačí, protože k provozu továrny objednávka plánů na znovu-  
vybudování její pravidelně nepatří. Proto neváže objednávka plánů  
Karlem B-em žalovanou, ano nebylo tvrzeno, že byl k tomu zvlášť  
zmocněn nebo že jeho objednávka byla schválena přijetím plánů samou  
žalovanou.

## Čís. 8743.

**Uznal-li rozvedený manžel manželský původ dítěte narozeného po  
300 dnech po rozvodu manželství od stolu a lože, následkem čehož bylo  
dítě zapsáno v matrice jako manželské, může o rodinném stavu dítěte  
býti rozhodnuto jen proti opatrovníku k obhájení manželského původu  
na žalobu osoby, kterou ustanovení § 158 a násl. obč. zák. k tomu  
označuje za oprávněnou.**

(Rozh. ze dne 28. února 1929, Rv I 1516/28.)

Československý erár domáhal se proti žalované Marii F-ové, by bylo  
zjištěno, že dne 9. ledna 1915 podle matriky křtěnců katolického kostela  
v B. zrozená Marie F-ová zapsaná jako manželská dcera manželů Josefa

F-a, průvodčího vlaků a Anny F-ové, není manželskou dcerou Josefa F-a, nýbrž nemanželskou dcerou Anny F-ové a že žalovaná jest povinna to uznati a strpěti patřičnou opravu v matrice křtěnců. Žalobní žádost odůvodnil žalobce takto: Anna F-ová, vdova po průvodčím vlaků, podala u likvidatury zaopatřovacích požitků státních drah pro Prahu-sever žádost, o přiznání vychovávacího příspěvku na dceru Marii, která podle křestního listu ze dne 9. ledna 1915 katolického farního kostela v B. byla zrozena jako manželská dcera manželů Josefa F-a a Anny F-ové. Manželství manželů Josefa a Anny F-ových bylo na obapolnou jejich žádost usnesením okresního soudu v D. ze dne 3. dubna 1911 rozvedeno od stolu a lože a obnovení manželského spoluzití nebylo soudu oznámeno. Anna F-ová nežila se svým mužem ve společné domácnosti, v době od 1. července 1913 do 9. října 1915 sdílela společnou domácnost s Karlem H-em. Jednou prohlásila, že dítě Marie jest dcerou Karla H-a. Podle udání nájemníků domu Marie jest považována všeobecně za dceru Karla H-a. Dítě Marie bylo zrozeno více než za tři roky po rozvodu a zápisy v křestním listě nenasvědčují tomu, že dítě Marie bylo zapsáno jako manželské Josefa F-a proto, že proti Josefu F-ovi byl proveden důkaz podle § 163 obč. zák. neb že by bylo prokázáno, že manželé F-ovi manželské spoluzití obnovili v době, ve které dítě podle § 138 obč. zák. mohlo býti zrozeno. Neplatí proto u Marie F-ové domněnka manželského zrození a, byla-li farářem v matrice zapsána jako manželské dítě Josefa F-a, jest z toho patrné, že farář nebylo oznámeno a že nic nevěděl o tom, že manželství bylo již od roku 1911 rozvedeno. Naopak vzhledem k dvornímu dekretu ze dne 15. června 1835, čís. 39 jest pohlížeti na Marii F-ovou jako na nemanželské dítě Anny F-ové. Anna F-ová po smrti svého manžela Josefa F-a nikdy o výchovné na dítě Marii nežádala a učinila tak teprve po šesti letech. Podle křestního listu měla by Anna F-ová po rozumu § 26 pensijních předpisů čsl. státních drah nárok na přiznání vychovávacího příspěvku pro dceru Marii, ježto jest prokázáno, že jde o manželské dítě, čímž by státní pokladna byla citelně poškozena. Vyšetřováním okresní správy politické bylo zjištěno, že Anna F-ová v poslední době jednou vyšetřujícím četníku prohlásila, že dcera Marie jest nemanželskou dcerou Karla H-a. Má tudíž strana žalující zájem na tom, by ihned bylo zjištěno, že Marie F-ová jest nemanželským dítětem Anny F-ové, nikoli však manželským dítětem Josefa F-a. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Na rozdíl od soudu procesního jest dáti odvolateli za pravdu v tom, že pro odpůrkyni platí domněnka nemanželského původu, poněvadž se, jak nesporno, narodila teprve skoro za čtyři roky (9. ledna 1915) po rozvodu manželství svých rodičů (3. dubna 1911) a děti, jež se narodily z ženy rozvedené teprve za 300 dnů po rozvodu, platí před zákonem za manželské jen, byl-li proveden proti rozvedenému manželé důkaz podle § 163 obč. zák., nebo bylo-li dokázáno, že rozvedení manželé v době, kdy se splození podle § 138 obč. zák. státi mohlo, manželské spoluzití, i když to soudu neoznámili, skutečně obnovili (§ 155 obč. zák. a dv. dekret ze dne 15. června 1835, čís. 39 sb. z. s.). Než z toho nic ve prospěch odvola-

telův neplyne, naopak to mluví proti jeho žalobě, neboť dítě, jež se narodilo jako nemanželské, nestane se dítětem manželským proto, že bylo následkem neznalosti pravého stavu věci zapsáno příslušným farním úřadem do matriky jako dítě manželské. Podle toho je však již odpůrkyně v takovém rodinném stavu, kterého se pro ni odvolatel v tomto sporu dožaduje, a odvolatel nemá důvodu, by žaloval o uznání rodinného stavu, který tu ve skutečnosti již jest. To, čeho se odvolatel v tomto sporu domáhá, lze provést opravou matriky, kterou na oznámení příslušný úřad politický z moci úřední dá provést. Odvolatel má pravdu i v tom, že jeho žaloba není žalobou podle § 158 obč. zák., neboť žaloba podle tohoto předpisu jest přípustna jen ohledně dětí, pro něž platí domněnka manželského původu, tedy pro děti, jež se narodily za 180 dní po uzavření manželství, nebo za 300 dnů po zrušení manželství (§ 138 obč. zák.). Kdyby šlo o žalobu podle § 158 obč. zák., nesměla by znít proti odpůrkyni, nýbrž proti opatrovníku, zřízenému k obhájení jejího manželského původu, celé řízení by trpělo zmatkem podle § 477 c. ř. s. a napadený rozsudek, kdyby se zmatek nedal zhojiti cestou § 6 c. ř. s., musil by býti s celým řízením zrušen. Než ani z toho nic pro odvolatele nevyplývá, poněvadž, jak bude ještě vyloženo, jeho žaloba je žalobou statutární a k jejímu podání, jak to vytkl již soud procesní, odvolatel není oprávněn. Odvolatel brání se proti tomu, by jeho žaloba byla považována za žalobu, jež má určití postavení odpůrkyně k rodině F-a, a tvrdí i v prvé stoličce i v odvolání, že jeho žaloba je obyčejnou žalobou určovací podle § 228 c. ř. s., k jejímuž podání jest oprávněn, poněvadž okruh osob, jež podle § 228 c. ř. s. mohou žalovati, není omezen. Odvolatel jest především na omylu, pravě, že jeho žaloba jest žalobou určovací, neboť žádání, by odpůrkyně trpěla, by příslušná oprava zápisu v matrice byla provedena, činí z ní žalobu o plnění, kdežto určovací žádost jest posuzovati jen s hlediska § 236 c. ř. s. Než, i kdyby šlo o ryzí žalobu určovací, nic by to pro odvolatele neznamenal, poněvadž žaloba nepřestává býti žalobou statutární proto, že je žalobou určovací. Určovací rozsudek o poměrech práva manželského a rodinného, tedy i o otázce manželského neb nemanželského původu, má účinek naprostý, platí nejen pro strany rozepře, nýbrž působí proti každému a může proto o určení poměrů takových žalovati jen člen rodiny, kterého se věc týká.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

### D ů v o d y:

Dovolání, jež uplatňuje jen dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., pokouší se dovoditi přípustnost žaloby jakožto žaloby zjišťovací z toho, že byla podána z naléhavého právního zájmu k vůli tomu, že se matka žalovaného dítěte Anna F-ová domáhá na žalujícím eráru výchovného příspěvku podle § 26 pensijního řádu, vykazujíc se křestním listem, že žalované dítě jest manželskou dcerou jejího zemřelého manžela, a, ježto prý žaloba nečelí k tomu, by byl oduznán žalovanému dítěti manželský původ, nýbrž jen k tomu, aby zjištěn byl jeho nemanželský původ, pro

který ostatně svědčí podle doby jeho narození po pravoplatném rozvodu manželství i zákonná domněnka stanovená ve dvorním dekretu ze dne 15. června 1835, čís. 39 sb. z. s. Dovolání nelze přiznati důvodnost. Netřeba se obíratí námitkami, které druhá strana proti přípustnosti žaloby jakožto žaloby zjišťovací s jiných hledisek uplatňuje, a bylo by uvéstí jen, že, kdyby šlo žalujícímu eráru jen o to, by zjištěno bylo, pro co již sama s sebou mluví právní domněnka shora citovaným dvorním dekretem stanovená, nebylo by lze seznati, proč podává žalobu o toto zjištění, an by se mohl spokojiti již s touto právní domněnkou a domáhati se po případě i opravy matričního zápisu. Věc má se však jinak. Podle citovaného dvorního dekretu zní domněnka tam vyslovená tak, že děti, jež se narodily z rozvedeného manželství teprve za 300 dní (10 měsíců) po rozvodu, platí za manželské jen tehdy, byl-li proveden proti rozvedenému manželi důkaz podle § 163 obč. zák. nebo bylo-li dokázáno, že rozvedení manželé v době, kdy se zplození podle § 138 obč. zák. státi mohlo, byť i to soudu neoznámili, obnovili manželské spoluzití. Domněnka nemanželského původu v těchto případech může býti vyvrácena tím, že dítě provede proti rozvedenému manželi své matky důkaz v tomto dvorním dekretu předpokládaný a kladné rozhodnutí o manželském původu účinkuje pak absolutně proti každému. Rovněž i otec může podle § 163 obč. zák. uznati své otcovství k dítěti v takovémto období zrozenému. V souzeném případě tvrdila žalovaná strana ve sporu výslovně, že byla zapsána v matrice jako dítě manželské právě proto, že manžel její matky před úřadem matričním ji za své manželské dítě uznal, tedy otcovství své k ní podle § 163 obč. zák. doznal. Z toho jest patrné, že nejde jen o zjištění toho, co shora uvedená právní domněnka stanoví, nýbrž o to, by žalovanému dítěti oduznán byl manželský původ, který podle tvrzení žalované strany rozvedený manžel sám uznal. Není pochybnosti a netřeba širšího odůvodnění, že tento poměr rodinného stavu nemůže býti s výsledkem absolutní účinnosti řešen ve sporu eráru se žalovaným dítětem, nýbrž že o tomto stavu rodinném může býti rozhodnuto jen proti opatrovníku k obhájení manželského původu na žalobu oné osoby, kterou ustanovení § 158 a násl. obč. zák. za oprávněnou k tomu označuje.

### Čís. 8744.

**I podle původního doslovu § 109 c. ř. s. mělo uložení písemnosti u poštovního úřadu, ježto adresát odepřel zaplatiti doručné, účinky doručení.**

(Rozh. ze dne 28. února 1929, Rv I 64/29.)

Na základě soudního svolení k výpovědi byla žalovaným proti žalobkyni povolena exekuce vyklizením z bytu. Žalobkyně, tvrdíc, že usnesení povolující výpověď nebylo jí řádně doručeno, domáhala se nepřípustnosti exekuce. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly, **o d v o l a c í s o u d** z těchto důvodů: Odvolací důvod nesprávného právního po-